

Luonnonsuojelulain 54 § mukainen päätös yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä poikkeamisesta

Hakija Pyhäjärvi-instituutti / Sanna Lipping

Sijainti Friskalanlahden luonnonsuojelualueet (YSA204723 ja YSA022289)
Rauvolanlahden Natura 2000 -alue (FI0200060 SAC/SPA)

Hakemus Lupaa poiketa luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä haetaan kasvillisuus- ja hyönteisselvitysten toteuttamiseksi Friskalanlahden merenrantaniitty- ja hakamaakohteella tänä vuonna 2024. Lupa toivotaan saatavan niin, että myös kevätaspektin kasvilajien kartoitus onnistuu. Aluetta laiduntava taho Salmensuun tila (Mty Toivonen) on antanut luvan toimia alueella ja on mukana HK Scan Finland Oy:n hankkeessa, johon selvitykset liittyvät. Metsähallitus on osaltaan myöntänyt 16.4.2024 Pyhäjärvi-instituutille luvan selvitykseen Rauvolanlahden Natura-alueella sijaitsevalla valtion suojelualueella.

Selvityksen tarkoitus:

Taustalla on HKScanin hanke, jonka tavoitteena on tarkastella menetelmiä lisätä luonnon monimuotoisuutta ja eläinten hyvinvointia emolehmätuotannossa. Emolehmätuotantoon liittyy vahvasti laiduntaminen, joka oikein toteutettuna voi lisätä luonnon monimuotoisuutta. Friskalanlahden laidunalue on hyvä esimerkki luonnonhoidollisesta laiduntamisesta, ja tavoitteena on tarkastella laidunnuksen vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Hankkeessa oleellisena osana on myös digitalisaation suomat mahdollisuudet tarkastella eläinten hyvinvointia. Hankkeessa laiduntavilla eläimille laitetaan GPS-paikantimet kaulapantoihin, jolloin niiden kulkemisesta laitumella jää paikannustietojälki. Saadun paikannusdatan avulla voidaan seurata eläinten kulkemista reaaliajassa ja reagoida nopeammin, mikäli eläimen liikehdinnässä ilmenee jotain lajityypillisestä käyttäytymisestä poikkeavaa. Saadun paikannusdatan avulla voidaan myös laidunkauden päätyttyä tarkastella, voidaanko satelliiteista saatavan NDVI-tietojen (vihermassaindeksi) tai biomassaindeksien avulla tehdä päätelmiä laidunalueen laidunpaineesta. Laidunpaineen määrittämiseksi tilallinen tai hankkeessa työskentelevä asiantuntija/tutkija käy laidunlohkon vaihdon yhteydessä mittaamassa laitumen kasvillisuuden korkeuden. Tarkastelussa ei ole koko laidunalue, joka on kymmenien hehtaarien kokoinen, vaan kartoitukseen valitaan tarkoituksenmukainen laitumen osalohko/osalohkoja eläinten kiertäessä laidunkauden aikana lohkolta toiselle. Parhaiten kartoitettavaksi soveltuisivat Vihtasaaren ja Pikku-Vihtilän hakamaakuviot, joilla on myös ketolajistoa. Myös Friskalan ja Kaistarrannan alueella tavoitteena olisi tehdä 1-2 tutkimuslinjaa, joille sijoitetaan koealat eri vyöhykkeisiin.

Kasvillisuusselvityksen menetelmät

Selvitys edellyttää korkeintaan neljä kartoituskäyntiä alueella. Kasvillisuuskartoituksen, toteuttaa vahvan luontoinventointikokemuksen omaava kartoittaja, FT Heli Jutila. Hankkeen tavoitteiden pohjalta arvioitu kasvillisuustutkimus toteutetaan pesimälinnusto huomioiden ja kaikki luontohaitat minimoiden. Jutilan mukana inventoinnissa voi olla mukana toinen tutkija/asiantuntija.

Kasvillisuuden korkeuden mittaaminen laidunalueella tapahtuu mittatikun tai vastaavan mittalaitteen avulla. Tarkastelun alainen laidunalue kävellään läpi ja kasvillisuuden korkeus mitataan riittävän monesta kohdasta, jotta saadaan edustava käsitys alueen laidunpaineesta.

Kasvillisuustutkimukseen valitaan lopullisen maastotutustumisen jälkeen tarkempi paikka, joka on mahdollisesti alue Vihtasaaren hakamaakuviolla. Tälle alueella sijoitetaan perinnebiotooppien inventointiohjetta mukailleen neljä neliömetrin kasvillisuusruutua. Lisäksi arvioidaan puuston ja pensaston peittävyys sekä määritetään perinnebiotooppityyppi ja putkilokasvilajisto. Kuvion kasvillisuus kartoitetaan kattavana perinnebiotoopin kartoituksena. Vastaava menettely toistetaan Pikku-Vihtasaaren alueella. Riippuen käytettävistä olevasta ajasta ja kartoituksen etenemisestä Friskalan tai Kaistarrannan alueelle tehdään kasvillisuuslinja, jolta tutkitaan systemaattisin välein 4-10 neliömetrin kasvillisuusruutua. Linja sijoitetaan kasvillisuudeltaan edustavaan paikkaan ja siihen pyritään saamaan mukaan rantakasvillisuuden vyöhykkeisyyttä. Kuvion perinnebiotooppi ja putkilokasvilajisto määritetään. Linjan alku ja loppupää voi olla tarpeen merkitä pienellä muovitikulla tai muulla vastaavalla, korkeintaan n. 40 cm korkealla tikulla.

Hyönteisselvitys (kärpäskartoitus ja lantakuoriaiset)

Kärpäskartoituksen tekee Kaj Winqvist, joka on tehnyt laajasti erilaisia kärpäskartoituksia Turun seudulla, että muualla. Maastotyöt edellyttävät 5 erillistä käyntikertaa n.

20.5.-15.8. 2024. Laidunalue jaetaan noin 4 eri havaintolohkoon, joita voivat olla alueen kaksi metsäsaareketta/hakamaata (toinen näistä Pikku-Vihtilä), ruovikko reuna-alueineen ja tavallinen mäntäikköine laidunniitty. Erityistä huomiota saisivat mahdolliset lehmänlajät, jotka ainakin tuoreina ollessaan houkuttavat massoittain kärpäsiä. Metodina olisi kussakin alakohteessa n. 45-60 minuutin mittainen haavityö. Sen aikana suunnilleen kaikki tuona aikana haaviin osuvat kärpäset joko määritettäisiin vähintään heimoilleen tai useimmissa tapauksissa niistä kerättäisiin edustavat näytteet. Myös pienimuotoista ns. keltavatipyntiä voisi alueella harkita, mutta se ei ole välttämätöntä. Kaikki merkittävimmät ja harvinaisimmat löydöt sijoitettaisiin Turun Yliopiston museokokoelmiin (täi Winqvistin referenssikokoelmaan) ja jotkut varmaan myös ns. FinBOL-projektiin viivakoodattaviksi (DNA-viivakoodit Suomen eliölajistolle).

Lantakuoriaiskartoituksen toteuttaa Sitowisen asiantuntija Heli Vainio, joka on toiminut laajasti kovakuoriaisten ja perinneympäristöjen parissa. Kartoitusmenetelmänä käytetään aktiivimenetelmiä eli lannan keruuta laitumilta ja lannan upottamista vesiastiaan tai vaihtoehtoisesti kuivan lannan seulontaa. Ennen maastotöitä tehdään karttataarkastelua ja varmistetaan alueen laidunnustilanne asiakkaan avulla. Näin valitaan kartoituksille potentiaalisimmat osa-alueet ympäristön ja laidunnustilanteen mukaan. Keväällä ja alkukesällä arvioidaan liikkuvan lannasta riippuvaisen kovakuoriaislajiston tämänhetkistä tilaa laidunalueella ja laiduntamisen vaikutusta lajistoon. Osakokonaisuus sisältää kaksi maastokäyntiä kohteelle; toisella käynnillä selvitetään kevätlajistoa ja toisella alkukesän lajistoa.

Lantakuoriaisselvityksessä ei sijoiteta maastoon pyydyksiä, vaan näytteiden keruu tehdään ns. aktiivipyntinä. Lantaa kerätään laitumelta ämpäriin, ja kasat upotetaan vesiämpäreihin metalliverkon avulla. Jälkimmäinen vaihe voidaan tehdä laitumen ulkopuolella, jos esimerkiksi rannalla liikkumista on hyvä välttää ja siten vesi kannattaisi siten ottaa muualta kuin rannasta. Osa näytteistä preparoidaan aina näytteiksi. Perinteisesti näytteet päätyvät ensin omaan Vainion yksityiskokoelmaan, joka on Luonnontieteellisen keskusmuseon järjestelmissä yhtenä virallisena yksityiskokoelmana. Viime kädessä Vainion kokoelma päätyy museolle.

Muuta

Kaikessa kulkemisessa ja alueella liikkumisessa ja tarkastelussa otetaan huomioon luonto, pesimälinnusto ja ympäristö. Kaikki toimet pyritään toteuttamaan mahdollisimman vähällä vaikutuksella ympäristöön ja luonnon eläimiin tai laiduntaviin eläimiin. Hankkeen kannalta on myös tärkeää, ettei laiduntavia eläimiä häiritä. Luonnon monimuotoisuudesta ja oikein toteutetun laidunnuksen vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen on tärkeää viestiä yleisölle, kuten myös laidunnuksen vaikutuksesta eläinten hyvinvointiin. Tätä varten lähialueelle jätetään muutama informatiivinen tiedote,

jotta yleisölle voidaan viestiä meneillään olevasta hankkeesta ja sen tavoitteista. Lisäksi alustavana ajatuksena on ollut, että alueen ilmoitustauluille ja lintutornin liepeille voisi jättää QR-koodillisen esitteen, jota kautta yleisö voisi ilmoittaa tekemiään luontohavaintoja laidunalueen ympäristöstä (kuten tehdyt lintuhavainnot) ja laiduntavien eläinten käyttäytymistä. Tätä kautta saisi lisättyä alueen asukkaiden, ulkoilijoiden ja retkeilijöiden osallistamista havainnointiin ja myös lisättyä tietoa laidunnuksen positiivisista luontovaikutuksista.

Määräykset, joita hakemus koskee

Perustetuilla luonnonsuojelualueilla (YSA 204723, YSA02289) on kielletty mm.:

- maaperän vahingoittaminen (YSA204723)
- kulkeminen polkujen ulkopuolella 1.4.-31.7. (YSA204723)
- kulkeminen polkujen ulkopuolella 1.4.-15.7. (YSA022899)
- kasvien ja kasvosien ottaminen ja vahingoittaminen
- selkärangattomien eläinten pyydystäminen keräämistä varten (YSA204723)

Luonnonsuojelulain 54 §:n mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Luonnonsuojelulain 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan hakemuksen mukaisesti selvityksiin alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.8.2024 asti.
- 2 Kärpässelvitys toteutetaan haavityönä.
- 3 Selvitysten maastokäynnit pyritään ajoittamaan mahdollisuuksien mukaan samoille käyntikerroille.
- 4 Maastotöissä alueella liikuttaessa vältetään lintujen häirintää. Koelinjat ja ruudut sekä hyönteisten keruukohteet valitaan siten, että liikkuminen niille ei aiheuta pesintöjen häirintää.
- 5 Lähtökohtaisesti kasvillisuuslinjat ja ruudut tallennetaan paikkatietona. Mikäli merkintä maastoon on välttämätöntä, maastomerkit voidaan jättää maastoon töiden päätyttyä, jos selvityskauden aikana varmistuu niiden tarve jatkossa.
- 6 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisesti toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 7 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydetessä lupa on esitettävä.
- 8 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 9 Hakija varmistaa ja sopii Turun kaupungin kanssa hankkeeseen liittyvät viestinnät keinot kohteella.
- 10 Hyönteisnäytteiden säilytyksessä noudatetaan Luonnontieteellisen keskusmuseon kanssa sovittua ja niin, että viime kädessä yksityiskokoelmat päätyvät museolle.
- 11 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 12 Hakija raportoi luvan käytöstä ELY-keskukselle 31.12.2024 mennessä. Raportissa kirjataan selvitysten tulokset, kaikkien maastotöiden ajankohta ja kesto sekä kuvataan työn toteuttamiseen liittyvät erityiset huomiot. Lisäksi raportissa toimitetaan kasvillisuuslinjojen ja -ruutujen paikkatiedot. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen diaarinumerolla VARELY/1780/2024 varustettuna.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 54 §:n ehdot luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen. Hankkeella lisätään tietoa Friskalanlahden ja yleisesti perinnebiotooppien kasvi- ja mahdollisesti hyönteislajistosta sekä tietoa erilaisten hoitotoimien ja karjan liikkumisen vaikutuksista. Kasviston, kasvillisuuden ja hoidon vaikutusten selvittäminen on tarpeen ja palvelee luonnon monimuotoisuuden hoitotoimien suunnittelua. Laidunnuksen vaikutuksista, hoidon onnistumisesta ja luonnon monimuotoisuudesta on tarpeen lisätä tietoa myös karjankasvattajille, mitä hanke osaltaan toteuttaa.

Lupapäätöksen ehtojen mukaisesti toimittaessa hanke ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Rauvolanlahden Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja. Selvitykset tehdään kokeneiden selvittäjien työnä, joiden voidaan arvioida tunnistavan maastossa aiheutuvat luontovaikutukset ja lupaehtojen sisällön.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 1 §, 2 §, 34 §, 54 §, 121 §

Lounais-Suomen ympäristökeskuksen rauhoituspäätös 17.12.2008 Dnro: LOS-2003-L-373-251 (YSA 204723)

Turun ja Porin lääninhallituksen rauhoituspäätös 7916 361 83 Ys Tur 08127 361 87 127 (YSA022289)

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (1357/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2023

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Selvitysten asianmukaiset tulokset edellyttävät kevätkauden tilanteen selvittämistä, joten selvitykset on tarpeen käynnistää mahdollisimman nopeasti.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Tapio Aalto ja ratkaissut ylitarkastaja Salli Uljas.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

Sähköisenä tavallisena tiedoksiannona hakijalle ja muille

Ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Lounais-Suomen poliisilaitos kirjaamo.lounais-suomi@poliisi.fi

Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri varsinais-suomi@sl.fi

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry (TLY) suojelu@tly.fi

Tapiola Varsinais-Suomi–Satakunnan ry info@tapiolary.com

Natur och Miljö r.f. kansliet@naturochmiljo.fi

Turun kaupunki turun.kaupunki@turku.fi

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/1780/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
VARELY/1780/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Aalto Tapio 29.04.2024 12:20

Ratkaisija Uljas Salli 29.04.2024 12:38

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20101 Turku

Puhelin: 029 56 42410

Telefax: 029 56 42414

Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuiimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.